

Evaluatieplan BOS+

Inhoud

Inleiding	1
Globaal kader Evaluatie en MEAL	3
Visie op Evaluatie	3
Aansluiting van de evaluaties op het monitoringsysteem	3
Doel van de evaluaties bij BOS+	5
Organisatie van de evaluaties	5
Doorloop van de evaluaties.....	6
Bepalen van de globale scope	6
Ontwikkelingsfase	6
Uitvoeringsfase.....	6
Gebruik en disseminatie.....	7
Evaluatieplan 2025-2031.....	7
Overzicht per land/outcome voor 2025-2026.....	8
België	8
Congo.....	9
Bolivia, Ecuador, Peru.....	10
Uganda	11

Inleiding

Dit document maakt deel uit van de beleidsnota voor Planning Monitoring en Evaluatie (PME) van BOS+, en beschrijft het **beleid voor externe en interne evaluaties**, current practices en de bepalingen voor de huidige programmacyclus (2022-26) met een blik op het volgende programma (2027-31).

Evaluatie gaat over de beoordeling van een project en een programma door een vergelijking te maken tussen beoogde en effectief behaalde resultaten en het begrijpen van de factoren die leiden tot goede/minder goede resultaten. De beoordeling gebeurt op basis van een analyse volgens specifieke criteria, de DAC-criteria. Dit zijn standaard-evaluatiecriteria gebruikt binnen ODA, bepaald door de OESO die een antwoord beogen te formuleren op de volgende vragen:

- Hebben we de juiste dingen gedaan? (relevantie)
- Hebben we de dingen goed gedaan? (efficiëntie)
- Hebben we resultaten behaald? (effectiviteit en impact)

- Zullen de resultaten/veranderingen blijven verder bestaan, ook zonder onze bijdrage? (duurzaamheid)
- Is er een optimale afstemming met interne werkwijzen en externe factoren (coherentie)

Voor wat betreft het meten van **impact** zijn de gangbare termijnen voor het uitvoeren van evaluaties zelden toereikend, aangezien (eind)evaluaties doorgaans gepland worden bij de afsluiting van een project of programma en dus te snel op de uitgevoerde actie volgen om impact te kunnen meten. BOS+ beoogt, gebaseerd op de landschapsbenadering (waarin we verschillende fases met een specifieke duur bepalen gebaseerd op de context) , toch indicatieve informatie over de impact te kunnen verzamelen doordat de fasen in de landschapsbenadering telkens op elkaar verder bouwen. De evaluaties kunnen dus (indicatief) input opleveren over de basis die in een eerdere fase gelegd werd en waar telkens op verder gebouwd wordt.

Historiek

In het kader van de programmacyclus 2017-2021 heeft BOS+ in 2019 **Externe Mid-Term Evaluaties** laten uitvoeren door consultants om op basis van de hoofdevaluatievragen (a.d.h.v. de DAC-criteria) en bijkomende vragen, nuttige informatie bekomen om de programmawerking te verbeteren en bij te sturen indien nodig. De lessons learned werden maximaal meegenomen in de formulering van het programma 2022-26. Op het einde van de cyclus 2017-21 werd ook een **eindevaluatie** uitgevoerd door een externe consultant die breed ingezet werd op de evaluatie van alle DAC-criteria voor alle outcomes. De conclusies vanuit beide evaluaties werden worden meegenomen in functie van een kwaliteitsvolle uitvoering van het huidige programma (2022-26). Voor 2020 was oorspronkelijk ook een **intern evaluatieproces** ingepland, dat door COVID-19 echter maar in beperkte mate heeft kunnen plaatsvinden.

In 2024 werd een **midterm evaluatie** uitgevoerd in Uganda en België. Oorspronkelijk zou ook de outcome in Bolivia deel uitmaken van de midterm evaluatie, maar door felle bosbranden in de regio waar de evaluaties moest uitgevoerd worden, is de evaluatie eerst uitgesteld en daarna afgelast. Momenteel (begin 2025) lopen de eerste resultaten vanuit die evaluaties binnen.

Totstandkoming van dit evaluatieplan

Dit evaluatieplan is tot stand gekomen op basis van consultaties bij alle landenvertegenwoordigers van BOS+ en 2 sessies met 2 landenvertegenwoordigers (1 voor Afrika en 1 voor Latijns-Amerika) en de PME-verantwoordelijke. Deze gesprekken en sessies werden verrijkt door input vanuit het piloottraject doorlopen met de NGO-federatie en met input van de externe evaluator die de midterm evaluatie uitvoerde en die ook de eindevaluatie zal uitvoeren. Aangezien BOS+ in Uganda en Congo een gezamenlijke outcome heeft, werd ook afgestemd met de PME verantwoordelijke en het directiecomité van JFW voor wat betreft de evaluatieplannen voor de landen in Afrika. Partners werden nog niet in het proces betrokken. Dit zal later in het proces gebeuren bij het formuleren van de precieze leervragen en de verdere uitwerking van de verschillende evaluaties voorzien voor eind 2026 en begin 2027. Tot slot kwam dit plan beknopt aan bod op het bestuur van 24 april 2025 en zal het bestuur betrokken worden bij de uitvoering ervan.

Doel evaluatieplan

Dit evaluatieplan heeft de volgende doelstellingen:

- De visie, procedures en processen verbonden aan evaluaties binnen BOS+ expliciteren en toegankelijk maken voor alle medewerkers en betrokkenen stakeholders

- Evaluaties optimaal laten aansluiten bij het BOS+ monitoringsysteem
- Aantonen dat het evaluatiebeleid van BOS+ toelaat om maximaal in te zetten op leren zonder de accountability uit het ook te verliezen
- De globale scope (zie verder) van de evaluaties voor de periode 2025-2031 in beeld brengen

Daartoe beschrijft dit plan:

- Visie BOS+ op evaluatie
- Aansluiting van de evaluatie op het monitoringssysteem en de complementariteit tussen monitoring en evaluatie
- Op welke manier lessen zullen getrokken worden en hoe die zullen geïmplementeerd zullen worden in de werking en gedeeld worden met externen
- Motivatie van de keuzes qua inhoud en timing voor de evaluaties

Globaal kader Evaluatie en MEAL

Visie op Evaluatie

Evaluaties binnen BOS+ worden **instrumenteel** (beoordelen en bijsturen) en **conceptueel** (creëren van kennis) gebruikt, in het kader van het faciliteren van **goede besluitvorming en de legergerichte focus** van PME, met het oog op impact dankzij een goede programma uitvoering. **Accountability** is belangrijk, maar vloeit eerder rechtstreeks voort uit de andere gebruiksbenaderingen die maximaal inzetten op **leren**. De **monitoringscomponent** van het PME-systeem – ondersteund door o.a. de nauwe banden die er bestaan tussen BOS+ en de academische wereld - zorgt voor een degelijke basis en vlotte doorstroom van informatie ter voorbereiding en voor gebruik bij de Evaluaties. Binnen elke evaluatie wordt ingezet op **betrokkenheid** binnen de organisatie en participatie van **partners**. BOS+ garandeert de kwaliteit en de neutraliteit van het uitvoeren van de evaluaties via een grondig uitgewerkte **procedure en checklist**. De uitwerking, bespreking en opvolging van een **management respons** zorgt voor een efficiënte opvolging en integratie van de geleerde lessen in de programmawerking en planning van de volgende cyclus. BOS+ **communiceert** op een transparante manier in functie van het doelpubliek. Dit gebeurt minimaal via de website voor achterban, meer in detail gericht aan de betrokken donateurs en collega-organisaties en in restitutiemomenten met de partners maar kan ook uitgebreider gaan indien relevant. Tijdens de programmacyclus 2017-21 werd bij de mid term evaluatie vooral ingezet op leerdoelen en minder op accountability omdat de timing ervan maakt beter toelaten geleerde lessen in te werken in de volgende programmacyclus. De eindevaluaties waren in de eerste plaats gericht op accountability, o.a. om verschillende stakeholders te informeren. In dit evaluatieplan wil BOS+ een stap vooruitzetten om het **evenwicht tussen leren en accountability** verder te verbeteren door beide zaken nog beter op elkaar af te stemmen.

Aansluiting van de evaluaties op het monitoringsysteem

BOS+ werd opgericht binnen de academische wereld en deze nauwe banden blijven bestaan, wat wordt weerspiegeld in de samenstelling van onze raad van bestuur en de personeelsleden. Dit vertaalt zich in medewerkers die goed voorbereid zijn voor het uitvoeren van **degelijke monitoring, met een betrouwbare input voor de indicatoren**. Dit ondanks de beperkte middelen die naar het monitoringsystemen gaan in vergelijking met academisch onderzoek. Het vertaalt zich ook in een vanzelfsprekende keuze om maximaal te werken vanuit een **evidence-**

based aanpak en **kritische reflectie** op de output van de monitoring via interne evaluatie- en leerprocessen.

Omdat BOS+ direct werkt aan fysieke aspecten van het sociaal-ecologische systeem, zijn verschillende van onze beoogde resultaten tastbaar en **kwantitatief meetbaar** (hectares ecosysteem die beschermd of hersteld worden, aantal geplante bomen, aantal monitoringplannen, aantal betrokken gemeenschapsleden). Deze elementen in ons programma zijn relatief eenvoudig te controleren en te verantwoorden.

Niet alle aspecten van de resultaten en uitkomsten zijn echter gemakkelijk te kwantificeren, bovendien kunnen er onder de kwantitatieve indicatoren enorme kwaliteitsverschillen bestaan. Deze aspecten worden op een meer **kwalitatieve manier** gemeten, in een poging om complexe dynamieken vast te leggen en samen te vatten.

Voor de kwantitatieve informatie is onze monitoring de belangrijkste bron van informatie. Voor kwalitatieve informatie - aangezien er meer complexiteit is om rekening mee te houden - kan het monitoringsysteem een belangrijke informatiebehoefte dekken, maar het kan niet altijd alle complexiteit dekken. Daarom biedt het monitoringsysteem een stevige bron van informatie om op te steunen bij het onderzoeken van goed geïdentificeerde evaluatievragen. Meestal zijn evaluaties en evaluatievragen dus een gelegenheid om de informatie uit het monitoringsysteem verder te onderzoeken.

Het monitoringssysteem bij BOS+ zet in op

- Verzamelen van leergerichte informatie om een beeld te hebben van de voortgang van de uitvoering van het project/programma: periodiek (kwartaal, halfjaarlijks en jaarlijks) meten en bespreken van de SMART indicatoren verbonden aan het logical framework, in nauwe samenwerking met de partners en aangepast aan het niveau binnen het logisch kader (activiteiten, resultaten, outcomes)
- Verzamelen van informatie over de ToC, Performantie Scores en de ervaring van de partners van de samenwerking met BOS+
- Binnen ons monitoringsysteem voor programma 2022-26 zetten we in op pilootprojecten in Ecuador, Peru en Bolivia voor **community based** monitoring van de indicator met betrekking tot veerkracht en dit in samenwerking met de **partners**. Deze werkwijze sluit aan bij de ambities van BOS+ rond dekolonisering, de kansen voor de doelgroep om rechtstreeks input te geven voor de monitoring van het programma en een radicale keuze om de vooropgestelde resultaten te bereiken in co-creatie met alle betrokken actoren. Op basis van deze ervaring wenst BOS+ elementen te verzamelen om ook bij de monitoring van toekomstige projecten en programma's de doelgroep rechtstreeks aan bod te laten komen op een kwaliteitsvolle manier.
- Het leggen van een degelijke basis voor de voorbereiding (identificeren van relevante evaluatievragen en de aanpak ervan) en uitvoering van evaluaties, met bijzondere aandacht voor de kwalitatieve informatie/indicatoren

Om dit vlot te realiseren, werden bij het design van het programma al een aantal keuzes gemaakt zoals een gelijkaardige opbouw van de outcome en logische kaders zodat werkwijzen voor met meten van de indicatoren efficiënt kunnen worden ingezet en informatie tussen de verschillende landen kan uitgewisseld worden. Deze werkwijze verhoogt de efficiëntie en de kwaliteit van de data voor monitoring. Bijvoorbeeld door de regelmatige uitwisseling tussen de

landen voor wat betreft de voortgang van de realisatie van de resultaten en de outcomes in de verschillende landen.

Aansluitend op het monitoringssysteem worden evaluaties bij BOS+ dus niet ingezet voor bijvoorbeeld validering van de kwantitatieve data maar wel voor een beter en diepgaander begrip van de mechanismen achter de verzamelde data en van de kwalitatieve info verzameld bij de monitoring.

Doel van de evaluaties bij BOS+

Verder bouwend op de informatie verzameld vanuit het monitoringsysteem, beoogt BOS+ met doordachte evaluaties

- Maximaal leerrendement in functie van een steeds betere uitvoering van onze programma's en projecten door een verhoogd begrip van de reden waarom bepaalde elementen in het programma hardnekkig onder- of overpresteren
- Mogelijkheid om transparant en groeigericht te kunnen communiceren met stakeholders (waaronder ook de donoren)
- Over de jaren heen een alomvattende kwaliteitsvolle en relevante evaluatie van de totale werking
- Motivatie van medewerkers om te leren en om projecten en programma's steeds effectiever en efficiënter te realiseren

Organisatie van de evaluaties

Evaluaties binnen BOS+ moeten altijd **onafhankelijk** zijn. Ook wanneer gekozen wordt voor een peerevaluatie, interne en/of begeleide zelfevaluatie, moet de onafhankelijkheid daarvan altijd gegarandeerd zijn. Daartoe wordt altijd een externe partij betrokken. De rol van die externe partij kan variëren tussen volledig uitvoeren van de evaluatie, dan wel zich beperken tot proces- en kwaliteitsbewaker van de evaluatie.

Evaluaties binnen BOS+ moeten **efficiënt** georganiseerd zijn met een goed evenwicht tussen **leren en accountability**. Dit betekent dat we niet altijd een volledige evaluatie doen voor elke outcome en elk land, maar gericht kiezen op welke manier tussentijdse en eindevaluaties over de landen en in de tijd gespreid worden én waar vanuit 1 evaluatie, geleerd kan worden voor meerdere outcomes. Daarnaast moet maximaal gebruik gemaakt worden van de data uit het monitoringssysteem en het pilootproject in Latijns-Amerika in het bijzonder. Het richtbudget van 1% van de directe kosten biedt een duidelijk financieel kader. Het werken met lokale consultants en een doordacht evenwicht van wat extern, intern en gemengd wordt opgenomen, draagt bij aan de **kostenefficiëntie**. Zo heeft de uitgevoerde peerevaluatie in 2024 de kennis rond evaluaties intern bij BOS+ verder verhoogd en draagt dat bij aan de efficiënte organisatie van de evaluaties gepland voor eind 2026 en begin 2027. De externe expertise die betrokken wordt kan zowel inhoudelijk als methodisch zijn of – in het ideale geval – een combinatie van beide zijn.

Evaluaties moeten bijdragen aan de **effectiviteit** van het programma en dus input geven over sterkten en leerpunten van de BOS+ strategieën (pathways of change uit de ToC). Daartoe worden doelgroep en (kern)partners betrokken bij het evaluatieproces en is er bijzondere aandacht voor indicatoren, resultaten, outcomes of performantiescores die hardnekkig zwak zouden scoren of systematisch zouden overpresteren. De input vanuit de doelgroep en

partners, validering door een onafhankelijk expert die indien nodig informatie kan trianguleren, zijn daartoe essentieel.

Er is dus geen vastgelegde aanpak die voor alle evaluaties geldt, maar het opzet van de evaluaties in verschillende fasen, garandeert dat bovenstaande elementen telkens worden meegenomen.

Doorloop van de evaluaties

Elke evaluatie binnen BOS+ doorloopt verschillende fasen zoals hieronder beschreven.

Bepalen van de globale scope

De contouren van de evaluatie worden bepaald door het Managementteam in terugkoppeling met PME-verantwoordelijke en de programmaverantwoordelijke. Bij het bepalen van de globale scope worden de volgende elementen bepaald:

- *de thema's, sectoren, landen of outcomes die zullen worden geëvalueerd;*
- *de scope van de evaluatie;*
- *de doelstellingen en de aanpak die voor elke evaluatie zijn gekozen ;*
- *de timing van elke evaluatie ;*
- *het voor elke evaluatie uitgetrokken budget ;*
- *de evaluatiecriteria die zijn gekozen uit de door de OESO DAC bepaalde criteria.*

Dit houdt ook in

- *De bepaling van de gebruikers van de evaluatie*
- *Richtlijnen in verband met het betrekken van partner(s) en/of doelgroep(en) in het kader van de evaluatie*
- *De omschrijving van de koppeling met het M&E-systeem*
- *De omschrijving van het evenwicht leren/accountability in de evaluatie*
- *Wijst een verantwoordelijke aan voor het uitwerken van de TOR en wie geconsulteerd moet worden om de TOR op te stellen en stelt het evaluatiecomité samen.*
- *Hoe de evaluatie zich verhoudt t.o.v. andere processen zoals bijvoorbeeld de verschillende fasen in de partnerschapsstrategie en landschapsbenadering*

Ontwikkelingsfase

Op basis van de globale scope wordt de TOR voor de evaluatie verder uitgewerkt. Hiervoor is een sjabloon ter beschikking dat alle elementen die in overweging moeten genomen worden bevat en waar de verantwoordelijke voor het uitwerken van de TOR mee aan de slag kan om een TOR op te stellen. Daarnaast is er ook een checklist voor kwaliteitscriteria en voorbeelden van eerder uitgewerkte TORs. In deze fase wordt ook de samenstelling van het evaluatiecomité bepaald. Deze fase wordt afgesloten wanneer het DB de TOR heeft goedgekeurd.

Uitvoeringsfase

De verschillende stappen van de uitvoeringsfase worden in detail beschreven in de TOR en worden verder uitgewerkt in samenspraak met de geselecteerde evaluator. De opvolging van de uitvoeringsfase berust in belangrijke mate bij het evaluatiecomité wiens opdracht ook in de TOR beschreven wordt in functie van optimale transparantie. Het evaluatiecomité volgt de uitvoering en de kwaliteit van de evaluatie op en adviseert het Dagelijks Bestuur voor het al dan niet aanvaarden van het evaluatierapport. Deze fase wordt afgesloten wanneer het DB het rapport heeft aanvaard en goedgekeurd.

Gebruik en disseminatie

Gebruik van communicatie van de evaluatie is in sterke mate al **bepaald in de TOR** en wordt ook verder uitgewerkt in de **Management Respons**.

In de TOR wordt bepaald welke sessie voorzien zijn om de bevindingen vanuit de evaluatie te delen en te bespreken met bijvoorbeeld partners die niet betrokken waren in de evaluatie en of partners uit andere landen voor wie de bevindingen ook relevant kunnen zijn. Verslagen van deze sessies worden gedeeld met alle betrokkenen en gebruikt voor verbetering van de dagelijkse werking. Ook in de bepalingen van de deliverables zijn richtlijnen opgenomen voor bijvoorbeeld het opleveren van een vlot leesbare samenvatting van de evaluaties voor **publicatie op de website** of om te delen met een geïnteresseerd publiek.

Het evaluatiecomité bereidt een management respons voor dat besproken en goedgekeurd wordt op het Dagelijks Bestuur en waar mogelijk ook het bestuur. De management respons bevat minimaal een systematische voorstelling van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen vanuit de evaluatie. Tijdens een feedback workshop(s) wordt voor elk van die lessen (1) antwoord geven ‘akkoord’ of ‘niet akkoord’, (2) hoe we hiermee zullen rekening houden (3) of dit relevant is voor andere interventies die niet het object waren van de evaluatie en (4) een prioritering gemaakt. Voor (3) wordt de relevante informatie uit het PME voor die landen gebruikt.

De opvolging van de Management respons wordt gestuurd door PME-verantwoordelijke en gebeurt tijdens jaarlijkse interne evaluatiemomenten. Er worden ook operationele geleerde lessen meegenomen naar voor volgende externe evaluaties.

Het evaluatierapport en bijbehorend management respons wordt binnen de 30 dagen na aanvaarding van het evaluatierapport aan de betrokken donor(en) bezorgd.

Evaluatieplan 2025-2031

In functie van maximale **efficiëntie** wordt gewerkt met een roulement over de verschillende landen/outcomes volgens onderstaand schema:

Land/ outcome	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
België	Peer-evaluatie		Beoordeling opvolging management respons			X		
Bolivia			1 evaluatie voor Latijns-Amerika			X		
Congo			Evaluatie specifiek voor de outcome Congo i.s.m. JFW	Opstart Com. Based monitoring				X
Ecuador			1 evaluatie voor Latijns-Amerika			X		
Peru			1 evaluatie voor Latijns-Amerika			X		
Uganda	Peer-evaluatie		Beoordeling opvolging management respons	Opstart Com. Based monitoring				X

Dit schema wordt gehanteerd onder voorbehoud van sterke wijzigingen in de context waardoor bijsturing noodzakelijk zou zijn.

Voor **België** en **Uganda** wordt verder gebouwd op de midterm evaluatie die werd uitgevoerd in 2024. De **outcome in België** richt zich op draagvlak en beleidsbeïnvloeding rond internationale ontbossing. Aangezien de educatieve werking van BOS+ in België uit vorige evaluaties als sterk naar voor kwam, werd voor de midterm evaluatie gekozen voor een focus op de beleidsbeïnvloeding. Beleidsbeïnvloeding moet op lange termijn opgevolgd worden, daardoor biedt een evaluatie in 2026, dus kort na de mid term evaluatie, maar een beperkte meerwaarde. Ook voor **Uganda** zijn de termijnen te kort om opnieuw te investeren in een relevante evaluatie eind 2026. Bovendien wordt voor 2027 ook de opstart van Communicatie Based Monitoring voorzien (verdere uitbouw piloottraject in Latijns-Amerika), die een verrijking zal betekenen van het bestaande monitoringssysteem. Aan de externe evaluator wordt voor de eindevaluatie van België en Uganda dan ook enkel een **beoordeling gevraagd van de kwaliteit van de opvolging van het management respons** van de mid term evaluatie.

In 2026 wordt een eindevaluatie uitgevoerd in samenwerking met een externe evaluator **in 1 land in Latijns-Amerika** (Bolivia, Ecuador of Peru), met input van een lokale consultant en sterke betrokkenheid van de andere landenvertegenwoordigers als peers. Het opzet van het programma (gelijkaardige ToC en logische kaders in de 3 landen) en het opzet van de evaluatie moet toelaten om conclusies te trekken voor de werking in de 3 betrokken landen. Daarbij wordt ook sterk verder gebouwd op de ervaring vanuit de pilootgroepen Community Based Monitoring van de indicator veerkracht die ook onder begeleiding van een expert werden opgezet. Gezien de concentratie van de middelen in 1 land zullen alle DAC-criteria opgenomen worden in de evaluatie, m.u.v. impact omdat de timing van de evaluatie dit niet toelaat. Door de inzet op een landschapsbenadering (zie hoger), zal het wel mogelijk zijn om indicatieve informatie te verzamelen m.b.t. de impact.

In **Congo** zal dankzij de synergie met een programma gefinancierd vanuit de EU, een evaluatie uitgevoerd worden met middelen die deels vanuit het DGD-programma komen en deels verbonden zijn aan het programma gefinancierd vanuit de EU. De insteek van de beide programma's en de bijbehorende evaluatie is zo opgebouwd dat de lessons learned uit het EU-programma ook van toepassing zijn voor de acties vanuit het DGD-programma.

Het budget van 1% van de directe kosten van programma 2022-26 blijft daarbij behouden als totaalbudget voor de evaluaties (mid term en eindevaluatie).

In 2027 zal – op basis van de ervaringen in Latijns-Amerika – ook in de landen in **Afrika** gestart worden met een vorm van Community Based monitoring (aangeduid met een (X) in het overzicht). Hierdoor wordt een intense en brede opvolging van het programma voorzien en geïntegreerd in de werking ervan. Er zal dan ook pas op het eind van programma 2027-2031 opnieuw een externe evaluator betrokken worden in Uganda en Congo. Deze werkwijze creëert ruimte om in 2029 te focussen op de landen in **Latijns-Amerika** en **België** om daar een meer diepgaande evaluatie uit te voeren. In programma 2027-2031 zal opnieuw 1% van de directe kosten voorzien worden voor de uitvoering van de evaluaties.

Overzicht per land/outcome voor 2025-2026

België

Beperkte evaluatie die verder bouwt op de bevindingen van de mid term evaluatie

Thema's, sectoren, landen of outcome	Outcome België
--------------------------------------	----------------

Focus/Scope	Kwaliteitsvolle opvolging van de management respons van de mid term evaluatie
Doelstelling	Intern leren en versterken van de BOS+ aanpak voor beleidswerk rond internationale ontbossing (leren) Kwaliteitsvolle opvolging van de mid term evaluatie aantonen aan externen (accountability)
Leervragen	Blijven behouden zoals opgenomen in de mid term evaluatie: To what extent is our intervention strategy effective and does it translate well to our logical framework To what extent have Belgian policymakers and/or relevant actors been supported/influenced by the BOS+ policy advocacy?
Aanpak (intern/extern) - te bepalen in het proces?!	Beoordeling van de opvolging van de management respons door de externe evaluator van de mid term evaluatie
Timing	Eind 2026
Budget	Maakt deel uit van 1% van het totale budget van de directe kosten van het DGD-programma (voor mid term en eindevaluatie samen)
OESO DAC-criteria	Focus op effectiviteit, met aandacht voor de andere DAC-criteria
Gebruikers van de evaluatie	DGD, Dagelijks bestuur, bestuur en landenvertegenwoordigers BOS+ Algemene communicatie naar het brede publiek
Koppeling met het M&E systeem	Evaluatie van het logisch kader en het verband met de interventiestrategie is voorzien in de evaluatie en zal mee opgevolgd worden in de management respons
Verantwoordelijke	Landenvertegenwoordiger België in samenwerking met de PME verantwoordelijke
Verslag met de partnerschapsstrategie en landschapsbenadering	Niet van toepassing

Congo

Evaluatie in synergie met het lopende EU project

Thema's, sectoren, landen of outcome	Outcome Congo in regio Tshopo
Focus/Scope	Algemene beoordeling van alle DAC-criteria voor zowel het EU-project als het DGD-programma (accountability): de indicatoren en resultaten gedefinieerd in het EU-project sluiten volledig aan bij het logisch kader en ToC binnen het DGD-programma. De evaluatie van de DAC-criteria voor het EU-project zal naar verwachting ook het grootste deel van de leervragen en accountability voor het DGD-programma dekken. Door tijd en middelen te poolen ontstaat de mogelijkheid om een diepgaandere evaluatie op te zetten. Opmerking: informatie in verband met de impact zal voornamelijk indicatief zijn.
Doelstelling	Verhoogd begrip van de effectiviteit van de pathways of change (leren) Algemene beoordeling van de DAC-criteria in het kader van accountability voor de beide donoren (EU en DGD)
Leervragen	Binnen het proces van de evaluatie bekijken we met alle betrokkenen en ook de partners welke leervragen extra aandacht kunnen krijgen. Vanuit BOS+ schuiven we de volgende vragen naar voor: Op welke pathways of change zien we geen indicatie van verandering? Welke hypothesen in de TOC zijn niet correct of simplistisch? - o Hypothesen gerelateerd aan verandering van het landbouwsysteem - o Hypothesen gerelateerd aan de managementstructuren van de CFCL's en het ontwikkelen van inkomstenbronnen op niveau van de CFCL
Aanpak	Externe Evaluatie in kader van het EU-project (middelen EU en DGD worden geclusterd), aangevuld met de beoordeling van de opvolging van de management respons van BOS+ door de externe evaluator van het DGD-programma. BOS+ heeft reeds een evaluator aangeduid voor de eindevaluatie, JFW zal het selectieproces opstarten zodra het voorbereidende traject (najaar 2025) is afgerond. Bij JFW sluit het voorbereidende traject en selectieproces aan bij de keuze die ze maakten voor 1 coördinerende evaluator in België, aangevuld met lokale consultants in de betrokken landen, in dit geval Congo.

Timing	Najaar 2025 wordt een gezamenlijk traject opgezet met JFW, BOS+, evaluator BOS+, evaluator JFW, eventueel betrokken lokale consultants (indien reeds gekend) en de partners (met een belangrijke rol voor tropenbos die meest betrokken is in deze evaluatie). Eind 2025 is het opzet van de evaluatie rond zodat de voorbereidingen kunnen starten voor de uitvoering van de evaluatie najaar 2026.
Budget	Enkel de beoordeling van de management respons is voor rekening van de externe evaluatie van het DGD-programma en dat maakt deel uit van 1% van het totale budget van de directe kosten van het DGD-programma (voor mid term en eindevaluatie samen)
OESO DAC-criteria	Alle, met beperkte inzet m.b.t. de impact (zie hoger)
Gebruikers van de evaluatie	Alle partners betrokken bij de outcome in Congo DGD, Dagelijks bestuur, bestuur en landenvertegenwoordigers BOS+ Algemene communicatie naar het brede publiek
Koppeling met het M&E systeem	Evaluatie van het logisch kader en het verband met de interventiestrategie is voorzien in de evaluatie en zal mee opgevolgd worden in het management respons
Verantwoordelijke	Tropenbos RDC draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de evaluatie. Vanuit BOS+ wordt dit opgevolgd door de landenvertegenwoordiger Congo in samenwerking met de PME-verantwoordelijke.
Verslag met de partnerschapsstrategie en landschapsbenadering	1) Extra aandacht voor Bafwasende landschap en potentieel van de buffer van CFCL's langs de RN4. Aandacht schenken aan de vraag of en hoe het opnemen van alle CFCL's in Bafwasende de DAC-criteria kan versterken. 2) Welke complementaire partners zijn nodig naast de kernpartner Tropenbos om de gewenste veranderingen te bereiken

Bolivia, Ecuador, Peru

Mid term evaluatie Bolivia was gepland, maar werd omwille van intense bosbranden in de betrokken regio verschoven naar de eindevaluatie.

2026 eindevaluatie Latam	
Thema's, sectoren, landen of outcomes	Evaluatie in 1 land in Latijns-Amerika met leerkansen voor de 2 andere landen in Latijns-Amerika.
Focus/Scope	Alle DAC-criteria (efficiëntie, doeltreffendheid, relevantie, duurzaamheid, coherentie en beperkt op impact), inclusief een beoordeling van de transversale thema's gender en milieu, verder bouwend op de ervaring en informatie die vanuit de pilootgroepen rond de indicator veerkracht naar voor is gekomen.
Doelstelling	Effectiviteit van de pathways of change verbeteren (leren) en de reflectie hierover tussen de landen (inhoudelijk) verder versterken. Algemene beoordeling van de DAC-criteria in het kader van accountability.
Leervragen	Binnen het proces van de evaluatie bekijken we expliciet met alle betrokkenen en de partners welke leervragen extra aandacht kunnen krijgen. Dit zal bepaald worden met input vanuit de 3 betrokken landen om tot leervragen te komen die voor de 3 landen relevant zijn. Ook de resultaten vanuit het piloottraject rond de indicator veerkracht zullen hier input voor leveren. Het proces om tot de specifieke leervragen te komen moet nog opgezet worden omdat het nog te vroeg in het programma is.
Aanpak	Evaluatie uitgevoerd door een externe evaluator (coördinatie vanuit België met input van lokale consultants) in nauwe samenwerking met de landenvertegenwoordigers (als peers), partners.
Timing	Eind 2026, eerste maanden van 2027
Budget	Maakt deel uit van 1% van het totale budget van de directe kosten van het DGD-programma (voor midterm en eindevaluatie samen)
OESO DAC-criteria	Alle, met beperkte inzet m.b.t. de impact (zie hoger)
Gebruikers van de evaluatie	Alle partners betrokken bij de outcomes in Latijns-Amerika, DGD, Dagelijks bestuur, bestuur en landenvertegenwoordigers BOS+ Algemene communicatie naar het brede publiek
Koppeling met het M&E systeem	Evaluatie van de indicatoren en het monitoringsysteem van het logisch kader en de kwaliteit en bruikbaarheid van de bevindingen vanuit de pilootgroepen in

	functie van meer permanente monitoring worden mee bekeken in de evaluatie. Zowel in functie van het lopende programma als voor het volgende 5-jarenplan.
Verantwoordelijke	Desbetreffende landenvetegenwoordigers in samenwerking met de PME verantwoordelijke
Verband met de partnerschapsstrategie en landschapsbenadering	Opzet van de evaluatie in samenwerking met de (toekomstige) kernpartner in het land dat geselecteerd wordt. Rekening houden met de fasen van de landschapsbenadering door ideaal voor een intermediaire fase te kiezen. Daarnaast ook een analyse betrekken van de bedreigingen en actoren in de verschillende landschapstypes (vnl, droogbos-nevelwoud – regenwoud) en de impact die BOS+ kan betekenen.

Uganda

Thema's, sectoren, landen of outcome	Outcome Uganda
Focus/Scope	Kwaliteitsvolle opvolging van de management respons van de mid term evaluatie
Doelstelling	Intern leren en versterken van de BOS+ aanpak en samenwerking met KFF (leren) Kwaliteitsvolle opvolging van de mid term evaluatie aantonen aan externen (accountability)
Leervragen	Zoals bepaald in de midterm evaluatie: To what extent is our intervention strategy effective and does it translate well to our logical framework
Aanpak	Beoordeling van de opvolging van de management respons door de externe evaluator van de mid term evaluatie
Timing	Eind 2026
OESO DAC-criteria	Focus op effectiviteit, met aandacht voor de andere DAC-criteria
Gebruikers van de evaluatie	KFF, partner van de outcome in Uganda DGD, Dagelijks bestuur, bestuur en landenvetegenwoordigers BOS+ Algemene communicatie naar het brede publiek
Koppeling met het M&E systeem	Evaluatie van het logisch kader en het verband met de interventiestrategie is voorzien in de evaluatie en zal mee opgevolgd worden in het management respons
Verantwoordelijke	Landenvetegenwoordiger Uganda in samenwerking met de PME verantwoordelijke
Verband met de partnerschapsstrategie en landschapsbenadering	Kan KFF doorgroeien tot kernpartner en hoe en waar is de landschapsbenadering haalbaar binnen onze werking in Uganda.